

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Vojtěcha Šimíčka a soudců Mgr. Radovana Havelce a JUDr. Miluše Doškové v právní věci žalobkyně **K. K.**, zastoupené JUDr. Lubomírem Švábem, advokátem se sídlem Děčín I, Masarykovo nám. 2/2, proti žalovanému **Městskému úřadu Varnsdorf**, se sídlem Varnsdorf, nám. E. Beneše 470, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 19. 1. 2011, č. j. 15 A 70/2010 - 96,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žalobkyně **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Žalovanému **se** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **nepřiznává.**

Odůvodnění:

Podáním ze dne 31. 10. 2008, adresovaným Městu Varnsdorf, se žalobkyně domáhala toho, aby ji žalovaný, na základě usnesení Okresního soudu v Děčíně ze dne 8. 2. 2008, č. j. 13 C 34/2008 – 5, vydal nový řidičský průkaz, a to se správným údajem o místě narození. Žalobkyně totiž nesouhlasila s údajem místa narození *Rybniště*, uvedeným v řidičském průkazu e. č. X, který byl žalovaným vydán dne 12. 3. 2007, a požadovala změnu údaje místa narození na *Nová Chřibská*. Žalovaný zareagoval vyjádřením ze dne 6. 11. 2008, č. j. OSA/24262/2008 94/2008, v němž konstatoval, že mu nebylo zmiňovaným usnesením okresního soudu vydání nového řidičského průkazu nařízeno, a vysvětlil, že podle územního členění České republiky je *Nová Chřibská* částí obce *Rybniště*, okres Děčín. Údaj o místě narození, uvedený v řidičském průkazu je shodný s údajem

v informačním systému evidence obyvatel, jehož správcem je podle § 3 odst. 1 zákona č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel a rodných číslech a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o evidenci obyvatel“) Ministerstvo vnitra. Žalovaný tak uzavřel, že žalobkyni nový řidičský průkaz nevydá. Proti tomuto vyjádření podala žalobkyně dne 20. 11. 2008 *[o]dvolání proti rozhodnutí Městského úřadu ve Varnsdorfu, odboru správních agend a dopravy*, adresované Městu Varnsdorf. Žalovaný reagoval dne 8. 12. 2008, ve formě *Vyjádření k odvolání proti rozhodnutí Městského úřadu Varnsdorf, odboru správních agend a dopravy* (č. j. VÚ/27201-08/78-2008/VesHa), v němž zopakoval závěry vyslovené již v prvním vyjádření ze dne 6. 11. 2008.

Žalobou podanou u Krajského soudu v Ústí nad Labem se žalobkyně domáhala zrušení obou správních úkonů žalovaného a rovněž požadovala, aby byla žalovanému uložena povinnost vydat jí nový řidičský průkaz se správným údajem o místu narození. Krajský soud žalobu usnesením ze dne 8. 1. 2009, č. j. 15 Ca 304/2008 - 15, odmítl. Toto usnesení bylo ke kasační stížnosti žalobkyně zrušeno Nejvyšším správním soudem, a to rozsudkem ze dne 16. 6. 2010, č. j. 2 As 41/2009 - 62, a věc byla krajskému soudu vrácena k dalšímu řízení. V rámci nového projednání žaloby ji krajský soud rozsudkem ze dne 19. 1. 2011, č. j. 15 A 70/2010 - 96, zamítl.

Krajský soud přistupoval k návrhu žalobkyně jako k žalobě na ochranu proti nečinnosti správního orgánu a v tomto kontextu se s ní vypořádal. Vycházel přitom ze závazného právního názoru Nejvyššího správního soudu, že vyjádření žalovaného ze dne 6. 11. 2008 a ze dne 8. 12. 2008 nemají charakter správních rozhodnutí, a proto nepodléhají soudnímu přezkumu podle § 65 a násl. soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“). V rámci meritorního projednání žaloby na ochranu proti nečinnosti musel tedy krajský soud zodpovědět otázku, zda byl žalovaný nečinný. Proto se zabýval tím, jakou povahu má řidičský průkaz a jaké řízení jeho případnému vydání předchází. K tomu, shodně s názorem zdejšího soudu, konstatoval, že s výjimkou případů, kdy je řidičský průkaz vydán v řízení o žádosti o udělení řidičského oprávnění namísto formalizovaného správního rozhodnutí (v případě nevyhovění takové žádosti), jde vždy jen o prosté osvědčení, dle části čtvrté zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“); v řízení předcházejícím jeho vydání se toliko ověří totožnost žadatele a existence a rozsah řidičského oprávnění. Řidičský průkaz je úřední listinou – osvědčením dle § 155 správního řádu, kterým se prokazuje existence řidičského oprávnění a jeho rozsah.

Krajský soud naznal, že žalovaný v řízení o žádosti o vydání nového řidičského průkazu nezůstal nečinným, neboť na každé podání žalobkyně reagoval v přiměřené lhůtě písemností, ve které jí sdělil důvody, proč jí nový řidičský průkaz nelze vydat. Žalovaný tedy, podle názoru krajského soudu, zcela naplnil požadavky plynoucí z ustanovení § 155 odst. 3 správního řádu.

Dále krajský soud vycházel z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 5. 2010, č. j. 2 Ans 1/2009 – 71, publikovaného pod č. 2114/2010 Sb. NSS (všechna rozhodnutí zdejšího soudu jsou dostupná z www.nssoud.cz). V tomto rozsudku byl vysloven názor, že pokud je žalována nečinnost správního orgánu při vydávání osvědčení, pak by striktní dodržení procesního postupu spočívajícího pouze v posouzení, zda byl

správní orgán nečinný či nikoliv, nemuselo vždy vést k soudní ochraně práv žalobce. V případě, kdy je žalována nečinnost při vydávání osvědčení, by totiž případný nezákonný postup správního orgánu, který by jinak formálně dodržel předepsaný postup podle § 155 odst. 3 správního řádu, zůstal mimo dosah soudní kontroly, neboť zde neexistuje procesní mechanismus, který by (byť i v jiném řízení) umožnil soudu přezkoumat takový postup věcně, tedy z hlediska jeho souladu se zákonem. Krajský soud proto přistoupil i k posouzení toho, zda byly splněny podmínky pro vydání řidičského průkazu se změněným místem narození – *Nová Chřibská* či nikoliv. Konstatoval, že žalobkyni byl vydán na základě její žádosti řidičský průkaz X s vyznačeným místem narození *Rybniště*; žalobkyně se však následně domáhala vydání nového řidičského průkazu s odůvodněním, že na stávajícím průkazu je chybně uvedeno místo jejího narození. Krajský soud uvedl, že správní orgány v rámci řízení o vydání osvědčení neprovádějí dokazování a vycházejí z obsahu správního spisu či z obsahu úředních evidencí. Za účelem ověření místa narození žalobkyně a ověření obsahu evidence obyvatel si soud opatřil výpis z „*Centrální evidence obyvatel*“ (dle recentní úpravy *Informační systém evidence obyvatel* - pozn. NSS), týkající se žalobkyně. Z tohoto výpisu zjistil, že u žalobkyně je uvedeno jako místo narození obec *Rybniště*. Údaj o místě narození na řidičském průkazu X, který byl žalobkyni k její žádosti vydán, tak plně koresponduje s údaji obsaženými v Centrální evidenci obyvatel. Žalovaný se nedopustil žádného pochybení, převzal-li údaje z této evidence. Vzhledem k tomu, že na již vydaném řidičském průkazu jsou uvedeny údaje souladné s Centrální evidencí obyvatel a současně nedošlo k naplnění žádného důvodu pro vydání nového řidičského průkazu podle § 109 odst. 2 zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o silničním provozu“), postupoval žalovaný v souladu s právními předpisy, pokud žalobkyni sdělil, že vydat řidičský průkaz s jiným místem narození nelze. Žalovaný žalobkyni zdůvodnil rozdíl mezi údajem o místě narození obsaženém v jejím rodném listě a údajem o místě narození obsaženém v Centrální evidenci obyvatel; v současné době je, dle územního členění České republiky, *Nová Chřibská* částí obce *Rybniště* a v evidenci se jako místo narození vždy eviduje v dané době existující obec.

K návrhu žalobkyně na posouzení ústavnosti zákona č. 328/1999 Sb., o občanských průkazech, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o občanských průkazech“), krajský soud uvedl, že tento zákon nebyl v předmětné právní věci vůbec aplikován, a proto nebyl dán důvod k předložení návrhu Ústavnímu soudu podle čl. 95 odst. 2 Ústavy ČR.

Krajský soud konečně výrokem II. rozsudku rozhodl o tom, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení o žalobě a předchozího řízení o kasační stížnosti, neboť podstatný je celkový úspěch ve věci.

Rozsudek krajského soudu napadla žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) kasační stížností, opírající se o důvody podle § 103 odst. 1 písm. a), b), d) s. ř. s.

Stěžovatelka především namítá, že krajský soud nesprávně vyložil § 103 odst. 1 a § 105 odst. 1 písm. b) zákona o silničním provozu, ve spojitosti s čl. 10 odst. 1 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“). Uvádí, že držitel řidičského oprávnění prokazuje řidičským průkazem své jméno, příjmení, datum a místo narození, podobu (svoji totožnost) a další údaje v něm zapsané; nese přitom zodpovědnost za správnost údajů

zde uvedených. Z § 103 odst. 1 a § 105 odst. 1 písm. b) zákona o silničním provozu vyplývá, že místo narození je jedním z důležitých údajů, kterým se vymezuje identita člověka, aby bylo zajištěno, že se veřejná listina týká pravé osoby. Stěžovatelka tvrdí, že narodila-li se jedna osoba v *Nové Chřibské* a druhá osoba v *Rybništi*, jde o dvě různé osoby. Není tak logicky možné tvrdit, že osoba, která se narodila v *Nové Chřibské*, se narodila v *Rybništi* (nebo kdekoliv jinde).

Dále stěžovatelka krajskému soudu vytýká, že nedokázal perfektně a přesvědčivě aplikovat závazný právní názor zdejšího soudu stran podmínek, za kterých se rozhoduje o (ne)vydání osvědčení. Rozsudek krajského soudu označuje za nepřesvědčivý, jednostranný a opírající se pouze o evidenci obcí podle aktuálního stavu. Stěžovatelka přitom namítá, že zrození se běžně děje za neustále se měnícího politického uspořádání planety Země, nicméně samo místo narození zůstává neměnným a nemůže se odvíjet od toho, co se stane v budoucnosti. Krajský soud přitom vyslovil přesně opačný názor, a sice že místo narození není trvalý údaj, ale údaj, který může být kdykoliv změněn. To považuje stěžovatelka za absurdní a protiústavní. Přitom se dovolává čl. 10 odst. 1 Listiny, který zakotvuje právo na ochranu jména; za jméno považuje stěžovatelka vše, co je uvedeno v rodném listě – místo narození především.

Stěžovatelka dále namítá, že v řízení o vydání řidičského průkazu došlo k vadám, které spočívají v tom, že skutkový stav věci, opírající se o evidenci obcí, která se neustále mění a ze které žalovaný vycházel, nemá oporu ve správním spise a je s ním v rozporu, a to konkrétně s obsahem evidenční karty řidiče a rodného listu stěžovatelky. Jestliže pak i krajský soud vycházel pouze z údajů z Centrální evidence obyvatel, postupoval jednostranně, ve prospěch žalovaného. Krajský soud sám uváděl, že správní orgány v rámci řízení o vydání osvědčení *neprovádějí dokazování a vycházejí z obsahu správního spisu či z obsahu úředních evidencí*; sám však takto nepostupoval. Stěžovatelka neřadí obsah správního spisu nad obsah úřední evidence, tvrdí však, že obsah správního spisu nelze pominout. K tomu ovšem při rozhodování krajského soudu došlo. Z obsahu správního spisu plyne, že na evidenční kartě řidiče i v rodném listu stěžovatelky je uvedeno místo narození *Nová Chřibská*; s tímto faktem se však krajský soud nevypořádal a dopustil se proto vážného pochybení tím, že obsah správního spisu zcela přehlížel. Stěžovatelka odkazuje na odbornou publikaci *Biometrie a identita člověka ve forenzních a komerčních aplikacích*, v jejíž části 3.1.2 *Osobní doklady* se uvádí, že základním dokladem je rodný list a že ostatní doklady se vydávají na jeho základě.

Dále stěžovatelka poukazuje na obsah správního spisu a obsah úřední evidence, především na přípis žalovaného ze dne 6. 11. 2008, v němž stěžovatelce vysvětloval, že v jejím občanském průkazu ze dne 2. 11. 2000 je uvedena jako místo narození obec *Nová Chřibská*, neboť v té době byla tato obec vedena v informačním systému evidence obyvatel jako samostatná obec. Stěžovatelka však v tomto kontextu poukazuje na historický fakt, že *Nová Chřibská* existovala jako samostatná obec naposledy v roce 1949; v roce 1950 byla přičleněna k obci *Rybniště*. Rovněž namítá, že evidenční karta řidiče s místem narození *Nová Chřibská* byla založena v roce 1976 a byly do ní vloženy údaje opírající se o skutkový stav, který doposud nikdo nenapadal ani neměnil. Evidence obcí je vytvářena podle aktuálního stavu a je pro souzenou věc nepoužitelná.

Stěžovatelka vytýká krajskému soudu i to, že svůj závěr, že se místo narození uvádí podle Centrální evidence obyvatel, neopřel o žádný právní předpis.

I v řízení před Nejvyšším správním soudem stěžovatelka zopakovala svůj návrh na přerušení řízení a předložení věci k posouzení Ústavnímu soudu s tím, aby byla posouzena ústavnost zákona o občanských průkazech (krajský soud tento návrh odmítl s odůvodněním, že tento zákon nebyl na danou věc vůbec aplikován).

Závěrem stěžovatelka uvádí, že vždy bude považovat za své místo narození obec *Nová Chřibská* a že celou věc cítí jako diskriminaci své osoby a změna místa narození jí velice vadí. Za diskriminační považuje jednání státních orgánů, které jí proti její vůli vnucují jiné místo narození. Stejně jako stěžovatelka jsou postiženi i další občané narození v menších obcích.

Kromě výroku I., kterým byla zamítnuta žaloba, napadá stěžovatelka i výrok II. rozsudku krajského soudu s tím, že jí vznikly náklady řízení a svého práva na jejich přiznání se nevzdala.

Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti zrekapituloval dosavadní průběh řízení a uvedl, že při zpracování žádosti o vydání řidičského průkazu v registru řidičů přebírá údaje o žadateli z informačního systému evidence obyvatel, jehož správcem je Ministerstvo vnitra (§ 3 odst. 1 zákona evidenci obyvatel), a to v elektronické podobě, umožňující dálkový přístup (§ 122a zákona o silničním provozu). Žalovaný nedisponuje oprávněním měnit jakékoliv osobní údaje žadatelů o vydání řidičského průkazu v registru řidičů. Provést změnu místa narození žalobkyně z existující obce na neexistující obec by, podle jeho názoru, mohlo provést jedině Ministerstvo vnitra, pokud by to umožňoval zákon. K důkazu rodným listem stěžovatelky žalovaný uvádí, že pokud by jí měl být vydáván nový rodný list (např. z důvodu ztráty původního), byla by v něm podle platné právní úpravy jako místo narození uvedena obec *Rybniště*.

Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval otázkou přípustnosti podané kasační stížnosti. Podle § 104 odst. 3 písm. a) s. ř. s. je totiž kasační stížnost nepřípustná proti rozhodnutí, jímž soud rozhodl znovu poté, kdy jeho původní rozhodnutí bylo zrušeno Nejvyšším správním soudem; to neplatí, je-li jako důvod kasační stížnosti namítáno, že se soud neřídil závazným právním názorem Nejvyššího správního soudu. K interpretaci uvedeného ustanovení se vyslovil Ústavní soud v nálezu ze dne 8. 6. 2005, sp. zn. IV. ÚS 136/05 (dostupný z http://nalus.usoud.cz), v němž uvedl, že smyslem a účelem citovaného ustanovení je to, aby se kasační soud nemusel znovu zabývat věcí, u které již jedenkrát svůj právní názor na výklad hmotného práva závazný pro nižší soud vyslovil, a to v situaci, kdy se nižší soud tímto právním názorem řídil. Směřuje-li tedy kasační stížnost proti rozhodnutí, jímž krajský soud rozhodl poté, kdy jeho rozhodnutí bylo zrušeno Nejvyšším správním soudem, je kasační stížnost přípustná stran právní otázky, kterou se zdejší soud nezabýval, neboť toho vzhledem k důvodu zrušení rozhodnutí krajského soudu nebylo třeba či to ani nebylo možné. Dále je kasační stížnost přípustná, opírá-li se o námitku, že se soud neřídil závazným právním názorem Nejvyššího správního soudu stran právní otázky, kterou tento soud posuzoval (čítaje v to i relevantní skutkové okolnosti rozhodné pro posouzení právní otázky). Jiné, než shora uvedené, stížní důvody nemohou být

meritorně projednány (viz též usnesení zdejšího soudu ze dne 10. 6. 2008, č. j. 2 Afs 26/2008 – 119).

Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že právě projednávaná kasační stížnost je ve smyslu § 104 odst. 3 písm. a) s. ř. s. přípustná, neboť se dotýká právních otázek, kterými se zdejší soud v předchozím rozhodnutí nemohl zabývat, neboť v předchozím kasačním řízení vůbec nebylo místo pro meritorní přezkum věci; šlo jen o posouzení, zda byly dány podmínky pro odmítnutí žaloby.

Nejvyšší správní soud proto přezkoumal napadený rozsudek v rozsahu podané kasační stížnosti (§ 109 odst. 2, věta před středníkem s. ř. s.) a z důvodů v ní uvedených (§ 109 odst. 3, věta před středníkem s. ř. s.). Ve věci přitom rozhodl bez nařízení jednání za podmínek vyplývajících z § 109 odst. 1, věty první s. ř. s.

Kasační stížnost není důvodná.

Nejprve se Nejvyšší správní soud zabýval obecně uplatněnou námitkou, dle které krajský soud nedokázal správně aplikovat závazný právní názor zdejšího soudu vyslovený ve zrušujícím rozsudku ze dne 16. 6. 2010, č. j. 2 As 41/2009 – 62. Jím byl krajský soud, ve smyslu § 110 odst. 3 s. ř. s., zavázán, aby žalobu stěžovatelky vypořádal (také) jako žalobu na ochranu proti nečinnosti, neboť stěžovatelka se domáhala, aby byla žalovanému uložena povinnost vydat jí ve stanovené lhůtě řidičský průkaz, obsahující konkrétně vymíněný údaj (místo narození *Nová Chřibská*). Nejvyšší správní soud taktéž naznačil krajskému soudu cestu, kterou má při posouzení důvodnosti žaloby směřující na ochranu proti nečinnosti při vydávání osvědčení podle § 155 správního řádu následovat a odkázal ho na rozsudek zdejšího soudu ze dne 31. 5. 2010, č. j. 2 Ans 1/2009 – 71, publikovaný pod č. 2114/2010 Sb. NSS. Je evidentní, že krajský soud postupoval přesně v intencích závazného právního názoru, neboť žalobu posoudil také jako žalobu na ochranu proti nečinnosti a dospěl k závěru, že žalovaný nečinným nebyl. Rovněž v intencích odkazovaného judikátu zdejšího soudu přistoupil k posouzení, zda byly splněny podmínky pro vydání řidičského průkazu s vymíněným místem narození či nikoliv. Samotné právní posouzení věci pak bylo zcela na jeho úvaze, neboť v tomto směru nebyl zdejším soudem pro další řízení nikterak zavázán. To je ostatně předmětem nynějšího kasačního přezkumu. Tato námitka tudíž není důvodná.

Pokud jde o samotné posouzení právního hodnocení věci krajským soudem, je třeba nejprve připomenout, že stěžovatelka nezpochybňuje názor soudu, že žalovaný nebyl ve věci zcela indolentní; nesouhlasí pouze s názorem, že výstupem její žádosti mohly být pouhé přípisy žalovaného, vysvětlující, proč není možné vydat řidičský průkaz (osvědčení) v jí navrhované podobě, namísto jeho vydání. Jde tedy fakticky o posouzení, zda byly splněny zákonné podmínky pro vydání (prostého) osvědčení, obsahujícího žalobkyní požadovaný údaj.

Především je třeba odmítnout názor, že místo narození lze považovat za složku osobnostních práv a změna v tomto údaji (vyplývající z aktuálního stavu územního uspořádání státu) má potenciál zasáhnout do ústavně zaručeného práva na ochranu jména. Takto široce ústavně garantované právo na ochranu jména interpretovat nelze. Podmínky

ochrany tohoto práva, jakkoliv spadá pod ústavní ochranu, vyplývají z občanského zákoníku (§ 11 a násl.); k tomu srov. například usnesení Ústavního soudu ze dne 17. června 1999 sp. zn. III. ÚS 546/98, dostupné z http://nalus.usoud.cz. Ve smyslu § 11 občanského zákoníku lze pod pojem *jméno* podřazovat jméno a příjmení, rodné příjmení, jméno po otci, šlechtický predikát (ovšem s výhradami, vyplývajícími z dosud platného zákona č. 61/1918 Sb., jímž se zrušují šlechtictví, řády a tituly), příznačný monogram či iniciály; jinak řečeno pod tento pojem lze zahrnovat údaje, z nichž je možno objektivně a jedinečným způsobem ztotožnit konkrétního člověka. Místo narození však nemůže být považováno za údaj, kterým by byla určována totožnost stěžovatelky ve smyslu osobnostních práv.

Stěžovatelka krajskému soudu vytýká, že neuvedl konkrétní právní předpis, o který opřel své závěry, že se údaj o místě narození uvádí v řidičském průkazu podle údajů obsažených v evidenci obyvatel. Je sice pravdou, že tato právní úvaha v rozsudku krajského soudu chybí, nicméně nosné důvody, na základě kterých byla žaloba stěžovatelky zamítnuta, v podstatné míře obstojí. Postačí proto, pokud Nejvyšší správní soud pouze chybějící právní úvahu krajského soudu doplní, bez nutnosti rušení napadeného rozsudku. K tomu srov. analogicky usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 4. 2009, č. j. 8 Afs 15/2007 – 75, publikované pod č. 1865/2009 Sb. NSS.

Obecní úřad obce s rozšířenou působností vychází při vydávání řidičského průkazu především z údajů obsažených v registru řidičů (§ 119 zákona o silničním provozu). Evidence údajů o řidičích, shromažďovaných z registru řidičů, je vedena v centrálním registru řidičů, který je informačním systémem, jehož správcem je Ministerstvo dopravy; jde o informační systém veřejné správy podle zvláštního zákona (§ 122 odst. 1 zákona o silničním provozu). Registr řidičů mimo jiné obsahuje osobní údaje o řidiči uvedené v řidičském průkazu a v mezinárodním řidičském průkazu [§ 119 odst. 2 písm. a) citovaného zákona]. Podle § 122a zákona o silničním provozu se údaje do registru řidičů dostávají právě z informačního systému evidence obyvatel; podle odst. 1 tohoto ustanovení totiž platí, že Ministerstvo vnitra poskytuje Ministerstvu dopravy pro výkon působnosti podle zákona o silničním provozu z informačního systému evidence obyvatel údaje o obyvatelích, a to v elektronické podobě, způsobem umožňujícím dálkový přístup. Podle § 122a odst. 2 písm. a) bodu 6 zákona o silničním provozu je mezi těmito poskytovanými údaji z evidence obyvatel i *údaj o místě a okresu narození* občanů ČR.

Z výše uvedeného je tedy zřejmé, že údaje o fyzických osobách se do registru řidičů přebírají z informačního systému evidence obyvatel. Podle § 3 odst. 1 zákona o evidenci obyvatel je evidence obyvatel vedena v informačním systému evidence obyvatel, jehož správcem je Ministerstvo vnitra; i ten je informačním systémem veřejné správy podle zvláštního zákona. Z důvodové zprávy k tomuto zákonu se podává, že tento systém má oprávněným subjektům sloužit jako základní databanka, která včas poskytne řadu informací v potřebném rozsahu z jednoho centra; informační systém evidence obyvatel je třeba vnímat jako komplexní informační systém při zajištění ochrany integrity jednotlivých dat (viz Sněmovní tisk ze dne 15. 11. 1999 č. 441/0, dostupný z www.psp.cz). Z § 8 odst. 1 zákona o evidenci obyvatel pak vyplývá povinnost Ministerstva vnitra poskytovat údaje z této evidence v nezbytně nutném rozsahu a za podmínek stanovených

tímto nebo zvláštních právním předpisem. Tímto zvláštním právním předpisem je v posuzovaném případě zákon o silničním provozu.

Podle § 3 odst. 3 písm. d) zákona o evidenci obyvatel se v informačním systému evidence obyvatel o občanech vede i *údaj o místě a okrese narození*. Podle § 3 odst. 2 písm. a) téhož zákona se místem narození *rozumí obec nebo vojenský újezd, v hlavním městě Praze obvod Praha 1 až 10, na jehož území se obyvatel narodil, popřípadě které byly jako takové zapsány do knihy narození*. Informační systém evidence obyvatel má ovšem také své zdroje, ze kterých údaje čerpá. Podle § 6a písm. a) bodu 3 zákona o evidenci obyvatel platí, že obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností, v jejímž správním obvodu se obyvatelé přihlásili k trvalému pobytu, nebo mají podle zvláštních právních předpisů povolen pobyt, předává matriční úřad bez zbytečného odkladu údaje z matričních knih, které vede, a to i *datum a místo narození*. Podle § 7 písm. b) téhož zákona pak obecní úřad obce s rozšířenou působností předává bez zbytečného odkladu získané údaje Ministerstvu vnitra. Lze tedy učinit dílčí závěr, že zdrojem údajů o místě narození v informačním systému evidence obyvatel jsou matriční zápisy.

Matrika představuje státní evidenci narození, uzavření manželství, vzniku registrovaného partnerství a úmrtí fyzických osob na území České republiky a narození, uzavření manželství, vzniku partnerství a úmrtí, k nimž došlo v cizině, jde-li o státní občany České republiky [§ 1 odst. 1 zákona č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o matrikách")]. Jako jedna z matričních událostí se do matriky (knihy narození) zapisuje narození dítěte. Do knihy narození se zapisuje i *místo narození* dítěte [§ 1 odst. 4 a § 14 odst. 1 písm. c) zákona o matrikách]. O matričních zápisech vydává matriční úřad matriční doklad § 24 a násl. zákona o matrikách), kterým je v případě narození rodný list. Podle § 29 písm. c) tohoto zákona (ve znění účinném v době vyřizování žádosti stěžovatelky i v době rozhodování krajského soudu) rodný list obsahuje (mimo jiné) i *místo narození* dítěte. Podle ustanovení § 24 odst. 3 vyhlášky č. 207/2001 Sb., kterou se provádí zákon o matrikách, pak v rozhodné době platilo, že při vydávání rodných listů se *názvy obcí a okresů nebo států v matričním dokladu uvádějí současným názvem, přičemž na žádost lze původní název uvést do poznámky matričního dokladu.* Recentní znění tohoto ustanovení, účinné již v době rozhodování krajského soudu, je obsahově stejné (*názvy obcí a okresů nebo států se v matričním dokladu uvádějí názvem existujícím v době vydání matričního dokladu, který se uvede i do matriční knihy. Na žádost lze původní název uvést do poznámky matričního dokladu*.) Tímto ustanovením je matričnímu úřadu v podstatě uloženo sledovat z úřední povinnosti změny v územním členění státu, a tedy monitorovat i změny názvů obcí, zániky samostatných obcí přičleněním k jiným apod. Na základě podaného výkladu dospívá Nejvyšší správní soud k dalšímu dílčímu závěru, a sice že údaje o místě narození se v matrice vedou pod aktuálním názvem obce, odpovídajícím reálnému stavu územního uspořádání státu. Je tak zřejmé, že pokud by nyní stěžovatelka požádala o vydání rodného listu, měla by v něm jako místo narození uvedenou obec *Rybniště*, přičemž by však mohla požádat o vyznačení poznámky, že se obec jejího narození původně jmenovala *Nová Chřibská*.

Z § 82 zákona o matrikách se podává, že matriční úřad plní oznamovací povinnost o údajích zapsaných v matričních knihách, nebo o rozhodnutích týkajících se jména, nebo

příjmení v případech a způsoby, které stanoví zvláštní zákon. Toto ustanovení odkazuje právě na již zmiňovaný § 6a zákona o evidenci obyvatel, který vymezuje matriční zápisy jako zdroj údajů o občanech ČR, které se evidují v informačním systému evidence obyvatel. Přestože zákon o evidenci obyvatel ani zákon o matrikách explicitně neuvádí, v jaké podobě mají být předávány údaje o místu narození (zda v podobě názvu současně existující obce nebo názvu obce v podobě původní), nelze najít jediný rozumný důvod, proč by měly matriční úřady předávat údaje o místu narození v původní podobě, jsou-li tyto údaje z hlediska matričních zápisů fakticky obsoletní. S ohledem na principy logiky a dobré správy je nutno vycházet z toho, že pokud matriční úřad vůči konkrétním adresátům vystavuje matriční doklady podle aktuálního stavu územního členění státu (tedy v nově vydaném rodném listu by uvedl stěžovatelce jako místo narození obec *Rybniště*, neboť to vyplývá z matriční vyhlášky), pak tím spíše tyto údaje v aktuální podobě předává do informačního systému evidence obyvatel, který je následným zdrojem dalších evidencí a registrů podle zvláštních zákonů.

Z těchto důvodů má Nejvyšší správní soud za to, že postup, podle kterého se v řidičském průkazu vyznačuje místo narození údajem odpovídajícím stávajícímu územnímu členění státu, je v souladu se zákony a podzákonnými právními předpisy. V tomto kontextu pak i krajský soud došel ke správnému závěru, že žalovaný nepochybil, odmítl-li stěžovatelce vydat řidičský průkaz s jiným místem narození, než které vyplývá z informačního systému. Zákon neumožňuje žalovanému při vydávání řidičského průkazu provést změnu údajů, které o řidiči čerpal z registru řidičů, jejichž zdrojem je informační systém evidence obyvatel.

Stěžovatelka na dalším místě namítá rozpor mezi obsahem správního spisu, který obsahuje rodný list a evidenční kartu řidiče s údajem o místě narození v obci *Nová Chřibská,* a obsahem informačního systému evidence obyvatel, v němž je jako její místo narození uvedena obec *Rybniště*; namítá, že tento rozpor nebyl odstraněn a že žalovaný i krajský soud jednostranně vycházeli jen z obsahu úřední evidence.

Pokud jde o rodný list a jeho důkazní hodnotu, je nepochybné, že se jedná o veřejnou listinu podle § 91 zákona o matrikách. Na veřejné listiny je při hodnocení důkazů v řízení správním i soudním nahlíženo jinak než na listiny ostatní. Podle § 53 odst. 3 správního řádu platí, že *listiny vydané soudy České republiky nebo jinými státními orgány nebo orgány územních samosprávných celků v mezích jejich pravomoci, jakož i listiny, které jsou zvláštními zákony prohlášeny za veřejné, potvrzují, že jde o prohlášení orgánu, který listinu vydal, a není-li dokázán opak, potvrzují i pravdivost toho, co je v nich osvědčeno nebo potvrzeno*. Veřejné listiny mají při hodnocení důkazů v rámci správního i soudního řízení vyšší sílu než ostatní listiny, a to v důsledku presumpce správnosti jejich obsahu. Důležitou součástí vysloveného principu je i podmínka *„není-li dokázán opak“*, která umožňuje vyvrátit pravdivost skutečností ve veřejné listině uvedených. V projednávané věci nastala situace, kdy se do rozporu dostal obsah veřejné listiny (rodného listu) a informace zjištěné z informačního systému evidence obyvatel. Vahou informační hodnoty údajů vedených v informačních systémech veřejné správy se již Nejvyšší správní soud zabýval v rozsudku ze dne 21. 1. 2009, č. j. 4 As 4/2008 – 95, publikovaném pod č. 1819/2009 Sb. NSS, a to konkrétně ve vztahu k údajům obsaženým v registru rodných čísel. Zde konstatoval, že *„[v]ýlučná informační hodnota údajů obsažených v registru rodných čísel (§ 13b zákona č.*

133/2000 Sb., o evidenci obyvatel) znamená, že tyto údaje mají ze zákona přednost před údaji pocházejícími z jiných zdrojů, včetně veřejných listin."; tento závěr však na nyní projednávanou věc nelze bez dalšího aplikovat, neboť výlučnost informační hodnoty údajů je v zákoně o evidenci obyvatel explicitně vymezena jen ve vztahu k registru rodných čísel obyvatel (§ 13b odst. 5 zákona o evidenci obyvatel), který tvoří součást širšího informačního systému evidence.

V posuzované věci však nelze především přehlédnout, že i ověřený výstup z informačního systému veřejné správy a výpis z jeho údajů mají charakter veřejné listiny (§ 9 odst. 3 a 4 zákona č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů); je tedy presumována správnost obsahu těchto registrů, coby uspořádaného souboru dat [§ 2 písm. b) citovaného zákona], jehož jsou shora uvedené výstupy materializovanou podobou. V dané věci tedy stěžovatelkou předložená veřejná listina (rodný list) neměla silnější důkazní hodnotu, než údaje z informačních registrů veřejné správy (registr řidičů, informační systém evidence obyvatel). Jelikož vydání řidičského průkazu je vydáním „prostého" osvědčení ve smyslu části čtvrté správního řádu, zákon zde nepředpokládá provádění jakéhokoli dokazování [jde jen o verifikaci osobních údajů žadatele uvedených na žádosti, konfrontací s jeho dokladem totožnosti, popřípadě předložení listin prokazujících *změny* údajů uvedených ve stávajícím průkazu či (ne)existenci podmínění nebo omezení řidičského oprávnění – srov. § 109 zákona o silničním provozu]. Tomu odpovídá nejen fakt, že zákon o silničním provozu nepředpokládá, že by žadatel o vydání řidičského průkazu předkládal s žádostí jakékoli listiny nad rámec těch, které jsou uvedeny v § 109 odst. 8, ale i samotná funkce a charakter registru řidičů, který obsahuje údaje nezbytné pro splnění úkolů spojených s konkrétními žádostmi na úseku (mimo jiné) řidičských oprávnění a průkazů (srov. § 122a odst. 4 citovaného zákona). Žalovaný tedy při vydávání řidičského průkazu vychází z údajů registru řidičů. Je-li mu v souvislosti s vyřizováním žádosti o vydání řidičského průkazu předložena veřejná listina obsahující jiný údaj, než je uveden v informačním systému veřejné správy, neaktivuje to na straně správního orgánu povinnost provádět dokazování, ale i za této situace vychází z údajů uvedených v informačním systému. Obdobný mechanismus prošetření správnosti údajů v registru řidičů, jako je tomu u zdrojového informačního systému - informačního systému evidence obyvatel (§ 8a zákona o evidenci obyvatel) zákon o silničním provozu nezná. Nadto je třeba upozornit, že i u informačního systému evidence obyvatel zákon předpokládá existenci *důvodných* pochybností o správnosti a úplnosti údajů v informačním systému, respektive přímo jejich nesoulad; o takový případ se však v nyní posuzovaném případě evidentně nejedná. Údaj o místě narození, vedený u stěžovatelky v informačním systému evidence obyvatel (*Rybniště*), totiž zcela odpovídá stávajícímu územnímu členění státu. Naproti tomu údaj v rodném listě, uvádějící místo narození *Nová Chřibská*, odpovídá stavu územního členění státu v době jeho vystavení; je proto třeba jej vnímat jen jako údaj historický, který byl v informačních systémech veřejné správy nahrazen údajem odpovídajícím současné realitě. Stěžovatelka sice tvrdí, že údaj o místě narození je údaj konstantní a v čase neměnný, že není logické měnit místo narození v souvislosti se změnami územního členění státu a že jí změna jejího místa narození velice vadí, zcela však přehlíží fakt, že fakticky se místo jejího narození nikterak (a to ani evidenčně) nezměnilo; změnilo se pouze jeho označení, a to tak, že se přizpůsobilo aktuálnímu územnímu členění státu.

Nejvyšší správní soud je přesvědčen, že změnou označení místa narození v evidenci obyvatel nemohlo dojít k zásahu do veřejných subjektivních práv stěžovatelky ve smyslu § 2 s. ř. s. Údaj o místě narození fyzické osoby má toliko informační a evidenční charakter, přičemž je logické uvádět v evidenci jako místo narození obec, na jejímž území byla fyzická osoba narozena ve formě jejího aktuálního názvu, a to ať už byla např. přejmenována či přičleněna k obci jiné a stala se její součástí. V této souvislosti si Nejvyšší lze zmínit i zprávu Veřejného ochránce práv *„Narozeni v neexistujících obcích“*, zveřejněnou na www.ochrance.cz dne 20. 3. 2009, v níž se konstatuje, že *„občané, kteří si stěžují, obvykle namítají, že uvádět místo narození podle aktuálního stavu v době vydání průkazu znamená z historického hlediska uvádění nepravdivých údajů. Tento argument však podle ochránce není zcela přesvědčivý. (...) Ochránce si uvědomuje, že uvedení údaje o místu narození na dokladu totožnosti není záležitostí, která by občanům způsobovala větší nepříjemnosti. Jedná se především o otázku citovou.“*

Shora uvedené závěry lze přiměřeně vztáhnout i na argumentaci stěžovatelky opírající se o údaje obsažené v evidenční kartě řidiče (§ 17 a násl. vyhlášky č. 31/2001 Sb., o řidičských průkazech a o registru řidičů, ve znění pozdějších předpisů). Evidenční karta stěžovatelky byla založena v roce 1976 a je v ní jako místo narození uvedena obec *Nová Chřibská*; tento údaj (který ovšem v době jeho zápisu již neodpovídal tehdejšímu územnímu členění státu, protože jmenovaná obec byla do obce *Rybniště* začleněna v roce 1950) je v kartě uveden stále, neboť listinná podoba evidenční karty řidiče se neaktualizuje. Evidenční karta stěžovatelky je nicméně současně vedena i prostředky výpočetní techniky a z tiskového výstupu ze dne 4. 4. 2007, který je založen ve správním spise, je patrné, že údaj o místě narození byl nahrazen údajem *Rybniště*, tedy přesně v souladu s výše popsaným mechanismem přebírání údajů o občanech ČR z informačního systému evidence obyvatel. Rovněž je třeba konstatovat, že evidenční karta řidiče nemá povahu veřejné listiny. Jestliže jsou údaje vedené v informačním systému evidence obyvatel způsobilé vyvrátit historické údaje obsažené ve veřejných listinách, tím spíše (*a maior ad minus*) vyvracejí historické a obsoletní údaje uvedené v listinách jiných.

Lze tedy uzavřít, že krajský soud postupoval správně, vycházel-li při zjišťování skutkového stavu (§ 80 odst. 1 s. ř. s.) z obsahu informačního systému evidence obyvatel, přičemž historické údaje o místě narození, obsažené v rodném listu stěžovatelky a v její evidenční kartě řidiče, považoval za obsoletní.

Stěžovatelka v kasační stížnosti dále argumentovala obsahem odborné publikace *Biometrie a identita člověka ve forenzních a komerčních aplikacích* a tam popsanou povahou rodného listu. Nejvyšší správní soud již shora popsal, proč považuje údaj o místě narození stěžovatelky uvedený v rodném listě, za vyvrácený a není proto důvodu se touto námitkou dále zabývat. Uvedené platí tím spíše, že tato argumentace nebyla řádně uplatněna ve lhůtě pro podání žaloby a jedná se proto o skutečnost, ke které nemůže Nejvyšší správní soud ve smyslu § 109 odst. 4 s. ř. s. přihlížet. Stejně je třeba nahlížet na tvrzení stěžovatelky o historii obce *Nová Chřibská*, která byla přičleněna k obci *Rybniště* již v roce 1950, a na argumenty související s občanským průkazem stěžovatelky z roku 2000. Žádná z těchto skutečností nebyla vznesena v žalobním řízení, a proto k nim Nejvyšší správní soud nepřihlíží.

Stěžovatelka dále požadovala, aby zdejší soud přerušil řízení a předložil věc k rozhodnutí Ústavnímu soudu, a to pro rozpor zákona o občanských průkazech s ústavním pořádkem. Podle čl. 95 odst. 2 Ústavy platí, že *dojde-li soud k závěru, že zákon, jehož má být při řešení věci použito, je v rozporu s ústavním pořádkem, předloží věc Ústavnímu soudu*. Nejvyšší správní soud, shodně s krajským soudem, konstatuje, že pro takový postup nebyly dány důvody, neboť zákon o občanských průkazech vůbec nebyl na danou právní věc aplikován a Nejvyšší správní soud při přezkumu této věci neshledal ani rozpor jiného, aplikovaného, zákona s ústavním pořádkem.

Poslední stižní námitka se váže k výroku napadeného rozsudku o nákladech řízení. Podle § 104 odst. 2 s. ř. s. platí, že kasační stížnost, jež směřuje jen proti výroku o nákladech řízení, je nepřípustná. Podle usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 1. 6. 2010, č. j. 7 Afs 1/2007 – 64 (publikovaného pod č. 2116/2010 Sb. NSS.) se však § 104 odst. 2 s. ř. s. vztahuje pouze na kasační stížnost podanou výlučně proti výroku o nákladech řízení, respektive neobsahující žádné přípustné námitky proti hlavnímu výroku o věci samé. Pokud tedy v dané věci není jediným důvodem kasační stížnosti napadení výroku o nákladech řízení, ale naopak kasační stížnost obsahuje i přípustné námitky proti výroku o věci samé, lze za přípustnou považovat i námitku směřující proti výroku o nákladech řízení. Výrok o nákladech řízení krajský soud upřel o § 60 odst. 1 s. ř. s., podle kterého platí, že právo na náhradu nákladů řízení přísluší účastníkům dle úspěchu ve věci. Vycházel z toho, že stěžovatelka v řízení o žalobě úspěšná nebyla, a proto jí náhrada nákladů řízení příslušet nemůže. Naopak procesně úspěšným účastníkem byl žalovaný, který však žádné náklady řízení neúčtoval, a proto krajský soud rozhodl tak, že na jejich náhradu nemá právo. Krajskému soudu lze ve vztahu k výroku II. rozsudku vytknout toliko nepřesnost v tom směru, že žalovaný právo na náhradu nákladů řízení měl, náklady mu však přiznány být neměly (neboť je neúčtoval); jinak však správně vycházel z toho, že z hlediska rozhodování o nákladech řízení je podstatný jeho celkový výsledek, a nikoliv dílčí úspěch účastníka řízení v některém stádiu řízení ve správním soudnictví. Není proto podstatné, že předchozí rozhodnutí krajského soudu bylo zrušeno ke kasační stížnosti stěžovatelky, neboť z hlediska celkového výsledku sporu zůstala stěžovatelka v řízení před krajským soudem neúspěšná.

Vzhledem k tomu, že Nejvyšší správní soud shledal kasační stížnost nedůvodnou, nezbylo mu než ji za podmínek vyplývajících z § 110 odst. 1, *in fine* s. ř. s. zamítnout.

O náhradě nákladů tohoto řízení bylo rozhodnuto ve smyslu § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s., dle kterého nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Vzhledem k tomu, že stěžovatelka byla v řízení o kasační stížnosti procesně neúspěšná, právo na náhradu nákladů řízení jí nenáleží. Pokud jde o procesně úspěšného účastníka – žalovaného, v jeho případě nebylo prokázáno, že by mu v souvislosti s tímto řízením nějaké náklady vznikly. Nejvyšší správní soud proto v jeho případě rozhodl tak, že se mu právo na náhradu nákladu řízení nepřiznává.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 25. července 2012

JUDr. Vojtěch Šimíček
předseda senátu